

УДК [330.341+ 502.131] (471)

В.М. Боронос, А.П. Іваненко

Ефективність державного управління як основний невидатковий резерв загальноекономічного розвитку в Україні

У статті на базі відповідного достатньо формалізованого систематизованого інформаційного узагальнення широкого кола авторитетних джерел у порівняльно-країнному (розвинуті країни – Україна) контексті доведено, що якісне і ефективне комплексне економічне державне управління є засадничим і вирішальним елементом загальноекономічного розвитку та водночас є основним невидатковим (для держфінансів) резервом такого розвитку в Україні.

Ключові слова: якість, ефективність, державне управління, регулювання, загальноекономічний розвиток, бізнес-розвиток, активний розвиток, бізнес-інвестиційний клімат, резерв розвитку.

Постановка проблеми та мета статті

За 1990-2000 рр. економіка України перетворилася у виражено-приватно-ринкову (на 2009р. до 80-90%ВВП виробляється приватно-бізнесовим сектором економіки, що контролює також більшу частку основних безпосередніх ресурсів-факторів загальноекономічного розвитку – основний і фінансовий капітали, праця/зайнятість, НТП і його засоби), у цьому на дуже подібну до економік провідних розвинутих країн світу (ПРК, – G5, G7, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) тощо), що є такими завдяки активно-прогресуючому загальноекономічному розвитку (АПЗЕР), на кардинальну відмінність від України, загальноекономічний розвиток якої впродовж 1990-2000рр. не є саме активно-прогресуючим (доведено у [1; 2; 3; 4]) і яка через це перетворилася у країну багаторазово менш розвинену, ніж ПРК (див. там само). АПЗЕР у ПРК багато у чому породжується доволі якісним і ефективним держуправлінням (держінститутами та широким державним регулюванням економіки (ДРЕ)), що створює (причому у переважно невидатковий для держфінансів спосіб – за рахунок (доволі високо-)якісних характеристик держуправління) необхідно-сприятливі умови (бізнес-інвестиційний клімат) для активного гостроконкурентного виражено-інвестиційно-інноваційного приватно-бізнесового розвитку – основного рушія і бази (ядра) АПЗЕР. Усе наведене означає, що основним і вирішальним (засадничим, ключовим і найбільшим), причому невидатковим (для держфінансів), фактором-резервом АПЗЕР в Україні є саме якісна ефективність держуправління (кардинальне покращання його якісних характеристик) – довести це (у вищевизначеному і порівняльно-країнному контексті) і є метою статті.

Викладення основного матеріалу

Порівняльний рівень комплексної якості і ефективності держуправління (держінститутів та широкого ДРЕ) в Україні та у ПРК (в Україні кардинально гірший)

Боронос Володимир Миколайович, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Сумського державного університету; Іваненко Анатолій Павлович, старший викладач кафедри фінансів Сумського державного університету.

© В.М. Боронос, А.П. Іваненко, 2009

різнобічно і достатньо повно характеризує (у контексті АПЗЕР та його окремих факторів та результатів) подальший матеріал.

• "Укрупнено-узагальнені порівняльні характеристики рівня комплексної якості і ефективності держуправління (держінститутів та широкого ДРЕ) ПРК та України". **А)** У 2007 р. Світовий банк (СБ) оприлюднив своє дослідження ("WGI – Governance Matters 2007: Worldwide Government Indicators" або "Всесвітні індикатори державного управління 2007" ([5]), у якому СБ оцінив за 1996-2006рр. стиль та якість комплексного (політичного, економічного, інституційного) держуправління у 212 країнах на підставі інформації від дослідницьких організацій, держінститутів, ділових кіл. Найкращими виявилися країни "старої Європи", США тощо, Україну ж було віднесено до 25% найгірших країн (у т.ч. деякі країни СНД, "країни – гарячі точки", "країни за межею бідності"). Рейтинги комплексної якості держменеджменту України за критеріями – верховенство права, контроль корупції, якість регуляторної політики, ефективність уряду, голос та підзвітність, політична стабільність – було оцінено у близько 30% порівняно з ПРК, причому в Україні найгіршими були контроль корупції (у т.ч. хабарництва, кумівства, реалізації бізнес-інтересів шляхом "захоплення" влади), якість регуляторної політики, результативність держсектору в цілому, швидкість (вкрай повільна) здійснення реформ. Загальновідомо, що в Україні за 2006-2009 рр. усе шойно зазначене (стиль, якість, ефективність, результативність і т.п. держменеджменту) погіршилося ще більше. **Б)** Рейтинг (авторитетного Лозанського IMD) країн за "ефективністю влади" (за [6]): ПРК – сталі лідери рейтингу; Україна – у аутсайдерах рейтингу – 52 з 55 країн у 2008р., 56 із 57 країн у 2009р.; що закономірно зумовило відповідні рейтинги країн за "ефективністю бізнесу" та "національною конкурентоспроможністю" (за [6]): ПРК – лідери рейтингу, Україна – в аутсайдерах рейтингу – 52 та 54 (2008р.), 53 та 56 (2009 р.). Найслабше місце конкурентоспроможності України – неефективність влади (найгірша для України оцінка від IMD) (за [6]): на відміну від багатьох ін. країн в Україні бізнес не може прогнозувати навіть короткостроково через перманентну непередбачуваність ситуації – політичної, держрегуляторної (ДРЕ), економічної тощо. **В)** Суверенні (урядові – найвищі національні) кредитні рейтинги у інвалюті авторитетних рейтингових агентств (Fith, S&P, Moodis тощо): ПРК – "інвестиційний" (найкращий), Україна – "спекулятивний"; – інтегрально-концентровано характеризують, у т.ч., комплексну ефективність економічної діяльності (ДРЕ тощо) держави/влади (минулу та очікувану майбутню) на рівні (якщо за 5-бальною шкалою) – близько "3-2,5" для України (її найвищий рейтинг – "BB+") та у "5-4,5" для ПРК. **Г)** "Індекс (рейтинг) країн Європи за рівнем особистого щастя громадян/населення (ІЄРОЩН)", за 2006-2007 рр. (за [7], Центр New Economist Founddation для 22 країн Європи): а) ПРК – лідери індексу; б) Україна (а також Болгарія, Угорщина) – 22 (останні); в) низький рівень особистого щастя населення України (та її місце у ІЄРОЩН) зумовлено критично низькими значеннями усіх (окрім двох) параметрів опитування, зокрема – задоволеність життям, задоволеність роботою, стійкість у життєвих негараздах тощо; г) для України найуразливішими (найгіршими) показники, що значно погіршили її загальне місце у ІЄРОЩН, були – загальна якість життя (охорона здоров'я та довкілля, рівень життя і стан здоров'я нації), а також низька ефективність держуправління (у т.ч. політична нестабільність з 2005 р. – головна проблема України на думку експертів рейтингу). **Д)** Рейтинг (щорічний) країн за стабільністю ("Фонд миру" та журнал "Зовнішня політика" зі США за 12 соціальними, економічними, політичними критеріями), 2009 р.

(за [8]): ПРК – сталі лідери рейтингу (найстабільніші країни – північної Європи, Швейцарія, Ірландія); Україна, як і у 2008 р., 110-та із 177, серед "країн на межі стабільності і розвалу", причому, найбільші виклики державності України – розкол еліт та втрата суспільством довіри до влади. Відповідають, по суті, саме таким вищенаведеним оцінкам комплексної якості і ефективності держінститутів і держменеджменту в Україні також і наведені нижче оцінки ін. авторитетних іноземних інституційних та приватних експертів. **А)** Висновки Аналітичного звіту (09.2007 р., Берлін) ОЕСР (об'єднує ПРК), присвяченого економіці України. Два аспекти з цього Звіту [2]): 1) хоча індустрія України все більше потребує модернізації, створення сучасних виробництв, Україна досі недостатньо задіяла власні ресурси для структурних реформ, а відповідна інвестиційна активність бажає кращого; 2) в цей же час держава в Україні не завжди сприяє розвитку бізнесу, а також швидше перешкоджає структурним змінам, ніж сприяє їм. Підтверджують останнє [2]: один з найгірших у Європі рівень корупції, відсутність системного оподаткування, зарегульованість економіки в Україні. **В)** "В Украине совершенствуются реформы, но не теми темпами, которые могли бы позволить этой стране пройти вперед сравнительно с другими экономиками, с которыми она конкурирует за инвестиции и рынки" (09.2008 р., М.Райзер, директор СБ по Україні, Білорусі та Молдові, [9]). **С)** 16.04.2009 р. у Києві Програма розвитку ООН офіційно запропонувала українській владі "Рекомендації щодо економічних та інституційних реформ – 2009" щодо здійснення негайних реформ та подолання кризи, у яких відзначено, зокрема, таке (за [10]): а) Україна опинилася серед найураженіших економічним спадом країн Східної Європи; б) Україна виявилася особливо уразливою перед світовою фінансово-економічною кризою в результаті повільного просування реформ в останні роки; в) ВРУ не вдалося прийняти низку важливих законів, наслідком чого є низькі позиції України у світових рейтингах за показниками боротьби з корупцією, сприятливості середовища для ведення підприємницької діяльності та економічних перетворень, що підриває довіру іноземних інвесторів та українських підприємців, що може бути відновлено шляхом здійснення ефективної політики. **Д)** Джек Мендоза-Вілсон, директор з міжнародних зв'язків та відносин з інвесторами компанії "SCM" (компанія, що керує активами найбільшої української ФПП), у 2009 р. щодо формування іміджу України у міжнародному співтоваристві і заходів з його покращання ("а") та основних перешкод для такого покращання ("б"): а) кожна країна отримує ту репутацію у світі, яку заслуговує, і основну роль у її створенні, безумовно, відіграє влада; б) основні перешкоди для формування позитивного іміджу України – політичний безлад, корупція та непрацююча судова система (за [11]). Корелюють із усім зазначеним ін. характеристики-індикатори рівня комплексної якості і ефективності держменеджменту країн, зокрема, такі. **А)** Усе важливішими ознаками-критеріями якості і ефективності держави (влади країн) є пріоритетність для неї інноваційного розвитку (НТП) та сприяння (створенням сприятливого бізнес-інвестиційного клімату) активному бізнес-розвитку (у т.ч. невеликому – малого та середнього бізнесу (МСБ), особливо – інноваційного виробничого МСБ), що у ПРК існують, а в Україні – скоріше ні. Це доведено у [1; 2; 12], підтверджують – відповідні підсумкові показники (в Україні – у разі / багаторазово гірші – див. [1; 2]), а також наведене вище та нижче (далі) у цій праці, у т.ч. таке – згідно із соціопитуванням "Індикатор відношення українського бізнесу до української влади" ("Міжнародної маркетингової групи" у І кв. 2009 р.) в українських ділових колах (бізнесмени, (топ-)менеджери, бізнес-фахівці тощо) (за [12]): а) близько 88% респондентів відчувають свій бізнес незахищеним, 76% вважають, що у

країні закони не працюють, панує політика подвійних стандартів, влада корумпована; б) оцінили турботу влади про розвиток у країні малого і середнього (невеликого) бізнесу – близько 80% респондентів як "незадовільну" і лише 5% респондентів "задовільно"; в) роботу з розвитку нових технологій було оцінено низько – 40% респондентів вважали, що владоможці зовсім не займаються інноваціями. **Б**) "Рівні довіри населення (у т.ч. ділових кіл) до держави (держінститутів і їх діяльності) та соціального оптимізму" (стан основних засадничих елементів активного і ефективного загальноекономічного та бізнес-розвитку і НТП): а) ПРК – переважно (доволі) високі ((значно) вище 50%); б) Україна – переважно і усе більш вкрай низькі (особливо в останні роки), з 1991 р. рівень соціального оптимізму в українському суспільстві тільки один раз (лише кілька місяців у 2005р.) перевищував 50%. (більшість населення довіряло владі та вважало, що країна розвивалася у правильному напрямі) (за [13]), у 2008-2009 рр. довіра населення до основних держінститутів (партії і ВРУ, уряд, президент, судово-правоохоронна система) знизилася до надкритично-низького (у рази гіршого, ніж зазвичай у ПРК) рівня – менше 10-20%, причому українців найбільше непокоять зростання соціальної пірви між багатими та бідними (80% опитаних), недовіра до влади (77%), зростання корупції (60%), екологічна ситуація (64%) тощо[1], тобто непокоять скоріше відсутність у країні АПЗЕР та незадовільний стан його основних факторів. **В**) "Рівень (%ВВПофіц) тінезації економічної діяльності у країні (та відповідний рівень держбюджетних недонадходжень-втрат)" (похідна від чинників пп."А)-Б") та найоб'єктивніший індикатор саме рівня комплексної якості і ефективності держуправління країни) [1]: Україна – близько 40-50, ПРК – у межах 10-20. Завелика тінезація економічної діяльності в Україні у підсумку кардинально і всебічно погіршує (надмірно гальмує, різнопланово деформує та дестабілізує, у т.ч. за рахунок бюджетних недонадходжень і недовидатків) увесь національний бізнес і загальноекономічний розвиток, кредитно-інвестиційний процес та НТП, унеможливорює АПЗЕР.

З усього вищенаведеного (з урахуванням також [1; 2]) випливає, що в Україні (кардинально-негативну відмінність від ПРК) вже надто тривале виражене низькоякісне і (відповідно) ефективно широке держуправління (держінститути та широке ДРЕ) відіграє роль перманентного фактора-чинника потужних всебічних деактивізації, дестабілізації і дезорганізації бізнес- та усього загальноекономічного розвитку, розгортання АПЗЕР. Відбувається це у т.ч. за рахунок вираженої низькоякісної і ефективної діяльності держави у створенні безпосередньо бізнес-інвестиційного клімату (загальних умов ведення бізнесу, у т.ч. МСБ, що в економіках (ВВП, зайнятості, НТП тощо) ПРК є не менш чи більш вагомим, ніж великий бізнес, а в Україні є у рази менш розвиненим та економічно-вагомим). Цей клімат в Україні є виражено-несприятливим для активного розвитку бізнес-сфери (особливо МСБ) – ядра АПЗЕР, доводить це матеріал, наведений вище та нижче, а також у [1; 2].

• "Порівняльні характеристики міри сприятливості умов ведення бізнесу (передусім держрегуляторних та ін. держумовлених) у ПРК та в Україні". **А**) "Рейтинг країн за рівнем економічної свободи" (Cato Institute, Fraser Institute, Heritage Foundation) за 2005-2006 рр. (за [2]): ПРК – країни-лідери (США – 3-4), Україна – нижче 100. **Б**) "Глобальний рейтинг країн (від WB та IFC) за сприятливістю умов (переважно держрегуляторних) ведення бізнесу" (місце країни у рейтингу "Doing Business" Світового банку (СБ) та Міжнародної фінансової корпорації (МФК), що вважається в усьому світі найавторитетнішою оцінкою умов ведення "середнього бізнесу" (за [2; 14; 9; 15]): за 2006 р. – зі 175 країн майже усі ПРК – 1-30 (США – 3), Україна – 132; за

2007 р. – зі 178 країн майже усі ПРК у групі лідерів (США – 3), Україна – 139; за 2008 р. – зі 181 країни майже усі ПРК у групі лідерів (Сінгапур – 1, Н.Зеландія – 2, США – 3), Україна – 145 – це означає, що в Україні важко відкрити власну справу, захищати права інвесторів та найманих робітників, прозоро платити податки та отримувати кредити (за [15]); тобто в Україні важкі умови ведення бізнесу перманентно (з року в рік) і упевнено погіршуються. **В)** "Глобальний рейтинг країн (авторитетного журналу "Forbes", за [16]) за привабливістю відкриття і ведення бізнесу (бізнес-привабливістю) у 2009р." (місце країни у рейтингу): ПРК – у лідерах (зокрема, Данія, США, Канада, Сінгапур, Н.Зеландія – 1-5); Україна – 97-а, втративши за один рік 22 позиції (значно погіршивши свої позиції за показниками – рівень корупції (105-та) та податкове навантаження (127-ма)) і опинившись на рівні скоріше відсталих країн "третього світу" – Нігерія (97-ма разом з Україною) та Парагвай (98-й), при цьому експерти зазначили – якщо уряд і надалі буде стояти осторонь, не звертаючи уваги на значні проблеми в економіці, інвестпривабливість України буде і далі погіршуватися, загрожуючи дійти до критичного рівня (за [16]). У рейтингу "Doing Business" (СБ та МФК для 181 країни) у 2008р. діапазон рейтингів країн за конкретними показниками, що безпосередньо характеризують саме основні держрегуляторні умови створення і ведення середнього бізнесу (за [9]): а) майже усі ПРК є групою лідерів – 1-50 (США – 5-26); б) Україна – 128-180, причому за складністю своєї податкової системи Україна – передостання (180-та) (за [9]). За ефективністю системи бізнес-оподаткування (держадміністрування податків) Україна взагалі стало перебуває у числі найостанніших країн у світових бізнес-економічних рейтингах, наприклад, у кінці 2007р. СБ та міжнародна аудиторська компанія PricewaterhouseCoopers визнали бізнес-податкову систему України однією з найбільш самих недосконалих у світі (за [17]). Тобто видно, що в Україні основні і вирішальні чинники виражено важкого бізнес-клімату – саме держчинники. Виражену несприятливість в Україні бізнес-клімату для розвитку невеликого бізнесу (одного з держпріоритетів у ПРК) за рахунок саме низькоякісного держменеджменту доводять та ілюструють деталі і особливості зазначеного також і міркування авторитетних вітчизняних експертів: **А)** Л. Рубаненко, голова Союзу податкових консультантів, 12.2008 р. ([17]): "До середини 1990 власть игнорировала присутствие в государстве развивающейся прослойки среднего класса, а после – увидела в ней стабильный источник пополнения казны". "Формирование налоговой системы налогообложения завершилось в 1996г. Тогда же началось "закручивание гаек" и выжимание соков из подрастающего среднего бизнеса. Эта политика продолжается до сих пор, а в последние месяцы – усиливается". **Б)** Д. Боярчук, виконавчий директор Центру соціально-економічних досліджень "CASE-Україна" (бере участь у розробленні щорічного рейтингу "Doing Business" СБ та МФК), 12.2008 р. ([9]): "Если вы не имеете выходов на центральные и местные органы власти, то развить свой бизнес из мелкого или среднего в достаточно серьезный практически нет шансов". З наведеного випливає, що для активного (у т.ч. інвестиційно-інноваційно) та ефективного, гостроконкурентного та конкурентоспроможного бізнес- та загальнооекономічного розвитку у ПРК існують (оскільки створені передусім державою – найпотужнішим, основним фактором-регулятором економіки) досить високо сприятливі відповідні умови – бізнес-інвестиційний клімат (у т.ч. для невеликого бізнесу (МСБ) – відносно слабкого, але всебічно важливого для АПЗЕР), в Україні аналогічне – скоріше навпаки і з відповідних причин. Це саме доводить і наведений нижче матеріал.

З усього наведеного вище та нижче видно, що в Україні (чи не) основним прямим та

опосередкованим фактором низької і скоріше незадовільної (з позицій саме АПЗЕР) комплексної якості і ефективності держуправління є надмірно виражена масштабна корумпованість її держінститутів і держсектору загалом.

• "Порівняльні характеристики ступеня корумпованості (держінститутів, держсектору) ПРК та України та національних контррозвиткових наслідків цього". "Рейтинг-місце країни за рівнем корумпованості (держсектору, держінститутів)" (щорічний рейтинг Transparency International (TI)) (за [1; 18; 19]): а) усі ПРК (найменш корумповані) – стали лідери рейтингу; б) Україна (зі стало високим і зростаючим рівнем корупції) – 106 зі 133 країн (2003 р.), 128 зі 146 (2004 р.), 113 зі 159 (2005 р.), 104 зі 163 (2006 р.), 143-146 (2007 р.), 147-150 зі 180 (2008 р.), 134 (найкорумпованіша у СНД) зі 180 (2009 р.), у 2006-2009 рр. – "країна з галопуючою корупцією" за класифікацією TI. Рейтинг TI – авторитетний в усьому світі, досить об'єктивний – розробляється за даними опитувань достатньо обізнаних джерел – експертів та ділових кіл (підприємців-бізнесменів) – і відображає сприйняття ними рівня корумпованості державного сектору (за [19]). Корумпованість (держінститутів, держсектору) країни кардинально погіршує умови (бізнес-інвестиційний клімат), процес (бізнес-розвиток, держфінансовий (бюджетний), кредитно-інвестиційний, НТП тощо) та активність і підсумкові результати усіх видів національного розвитку (бізнес-сфери, загальноекономічного тощо). Це доводить матеріал [1; 2; 3; 4] разом із матеріалом, наведений вище та нижче. **А)** Економіко-математичні дослідження розробників рейтингу TI показують, зокрема, таке – покращання бальної оцінки країни на один пункт (0,1 балу) спричиняє у середньому зростання припливу капіталу у 0,5%ВВП, а також підвищення доходів на 4% (за [19]). **Б)** Зростання у 2006р. і до того високої корупції та зловживань в Україні на усіх рівнях влади і в судах зумовило падіння оцінки Давоським WEF рейтингу конкурентоспроможності економіки України за один тільки 2006 р. – з 68-го до 78-го [1], усі ПРК (найменш корумповані у світі) мають стало найвищі у світі рейтинги конкурентоспроможності своїх економік. **В)** Відповідний аналіз доводить, що менш корумпованим країнам (з кращими місцями у рейтингу TI) притаманні кращі місця у різноманітних регулярних авторитетних глобальних/європейських рейтингах країн (зокрема, у вищезгаданих) за сприятливістю (у т.ч. за рахунок держчинників) та прогресивністю, ефективністю, конкурентоспроможністю і стійкістю розвитку, Україна ж у цих рейтингах стало перебуває у групі країн-середняків чи аутсайдерів. **Г)** За даними (Голови) СБУ [20]: в Україні корупцією уражені всі гілки державної влади, однак найбільше ті держструктури, діяльність яких пов'язана з державним цільовим фінансуванням, розподілом та використанням бюджетних асигнувань, експортом та імпортом, приватизацією, землекористуванням, ліцензуванням, митним та податковим контролем, а також правоохоронні та судові органи тощо; причому ситуація в державі (і країні) значно ускладнюється внаслідок постійного зростання рівня корупційних проявів у судових органах, нерідкими є випадки винесення явно неправосудних рішень та факти використання корумпованих суддів у "рейдерських атаках". Основний безпосередній наслідок усього цього у формі самого тільки "прямого сумарного річного народногосподарсько-держбюджетного збитку від корупції" у 2007-2008 рр. (за [20; 5]): а) Україна – близько 10% ВВП, або 1/3 держбюджетного еквівалента щорічно; б) ПРК – близько 2-3% ВВП, або 5-10% держбюджетного еквівалента щорічно. Держбюджет будь-якої країни – це найбільший, основний (величиною у 30-50%ВВП) фінансовий фонд та за своєю сутністю – основний фінансовий програматор загальнонаціонального розвитку, що має вирішально його спрямовувати у русло саме АПЗЕР, втім він

(держбюджет) та його основні функції в Україні важко уражені та дуже послаблені надмірною, як видно, корупцією. Д) "Сумарна величина (у % від обсягу продажів (виручки)) корупційних хабарів від бізнесу": а) усі ПРК – набагато менше 1; б) Україна – 3,6 (2006 р.), 4,2 (2007 р.) (за [1]), відповідні опитування показують, що в Україні близько 90% підприємців вимушені додатково оплачувати послуги адмінресурсу [1]. Основний безпосередній результат, у т.ч. цього, у разі (багаторазово) тінізованіша та менш розвинена, інноваційна, конкурентоспроможна та екологічна українська бізнес-сфера та уся економіка (доведено у [1; 2]). Є) В Україні висока масштабна корупція не тільки значно гальмує розвиток вже існуючого, але й вирішально блокує утворення нового МСБ (особливо інноваційного виробничого – дуже важливого для АПЗЕР, але і найвимогливішого до бізнес-інвестиційного клімату). Це доводить таке ([21]): в Україні на кінець 2008 р. вже не тільки особи робітничих спеціальностей, а і більшість (до 85%) висококласних спеціалістів (тобто у т.ч. потенційних (близько 34%), а за досить-сприятливих умов ведення бізнесу – досить реальних майбутніх засновників підприємств МСБ, у т.ч. Ні-Tech-профілю) самих різних спеціальностей (юристи, будівельники, фінансисти, машинобудівники, науковці тощо), навіть ті, що стало належать до "середнього класу", (досить) твердо обрали для себе еміграцію на ПМП переважно до ПРК, причому саме "чиновнича корупція в Україні" є вирішальним мотивом еміграційних рішень 93% респондентів (що вважають "Україну країною корумпованих чиновників"), ін. мотивами еміграційних рішень є – немає стабільності (87% респондентів), не бачать перспектив для себе та своєї родини (56%), не задовольняє рівень життя (36%), немає умов для успішного ведення бізнесу (34%). Видно, з сутності еміграційно-провокуючих чинників та з матеріалу статті, що саме до корупційно зумовленого (першого) чинника майже повністю згортаються (прямо чи опосередковано) усі ін. зазначені чинники. Тобто саме висока масштабна корупція унеможливує (корисну загальносуспільну) самореалізацію в Україні найобдарованіших і найпідприємливіших її громадян, змушуючи їх емігрувати та розвивати економіки, у т.ч. країн – конкурентів України.

Висновок

З усього вищенаведеного (у т.ч. з поточно-проміжних висновків) досить переконливо і об'єктивно впливає, що в Україні (на кардинально негативну відмінність від ПРК) надто тривале низькоякісне і (відповідно) ефективне широке комплексне держуправління відіграє роль скоріше (багато у чому) перманентного чинника потужних і всебічних – деактивізації, різнопланового надмірного негативного деформування, дезорганізації і дестабілізації усього бізнес- та загальнооекономічного розвитку і НТП, що унеможливує гостро актуальний національний АПЗЕР. Відповідно якість і ефективність держуправління (кардинальне їх покращання) є основним, вирішальним і невидатковим (для держфінансів) резервом АПЗЕР в Україні.

1. *Боронос В. М. Порівняльні підсумки розвитку України та найрозвинутіших країн крізь призму "сталого розвитку" та "екологізації економіки" / В. М. Боронос, А. П. Іваненко // Механізм регулювання економіки. – 2007. – № 3. – С. 36–50.*
2. *Боронос В. М. Інноваційно-орієнтований розвиток малого і середнього бізнесу як джерело сталого розвитку / В. М. Боронос, А. П. Іваненко // Механізм регулювання економіки. – 2008. – № 1. – С. 44–55.*
3. *Боронос В. М. НТП та постіндустріалізація як основні засоби екологізації економіки та розбудови сталого розвитку-зростання: аналіз світового та вітчизняного досвіду / В. М. Боронос, А. П. Іваненко // Механізм регулювання економіки. – 2007. – № 1. – С. 76–90.*

Розділ 4 Макроекономічні механізми

4. *Боронос В. М.* Народногоосподарський фінансово-інноваційний "конвеєр" сталого розвитку та екологізації: підсумки аналізу світового та вітчизняного досвіду / В. М. Боронос, А. П. Іваненко // Механізм регулювання економіки. – 2007. – № 2. – С. 11–26.
5. *Снежко Е.* Государство как корпорация / Е. Снежко // Инвестгазета. – 2007. – № 28. – С. 20–21.
6. Україна "вне конкуренции" [Електронний ресурс] / Ольга Джелебова. – Режим доступу : <http://delo.ua/news/106441/>. (Актуально на 20.05.2009р.). – Назва з титул.екрану.
7. *Князев А.* Украинцы – самая несчастная нация Европы / А. Князев // Правда Украины. – 2009. – № 5. – С. 5.
8. *Украина* и Россия попали в список стран, которые могут развалиться [Електронний ресурс] / Лига.Нет. – Режим доступу : http://news.liga_net/news/N0923588.html. (Актуально на 23.06.2009 р.). – Назва з титул.екрану.
9. *Буганова Е.* Украина – страна тяжелого бизнеса / Е. Буганова // Дело. – 2008. – № 163. – С. 3.
10. *ООН* дала Украине 170 советов по борьбе с кризисом [Електронний ресурс] / Цензор. – Режим доступу : <http://censor.net.ua/go/offer/ResourceID/119624.html>. (Актуально на 16.04.2009 р.). – Назва з титул. екрану.
11. *Ормоцадзе М.* Взгляд снаружи / М. Ормоцадзе // Власть денег. – 2009. – № 15. – С. 22–30.
12. *Малый* и средний бизнес не верит государству. Опрос [Електронний ресурс] / Бизнес-гид. – Режим доступу : <http://biznesgid.com.ua/news/14.05.09/4106.html>. (Актуально на 14.05.2009 р.). – Назва з титул. екрану.
13. *Рыбачук Ю.* "Социальный текст" и его авторы / Ю. Рыбачук // Комментарии. – 2008. – № 32. – С. 21.
14. *Пархомчук Д.* Медвежий услуги / Д. Пархомчук // Инвестгазета. – 2008. – № 14. – С. 30–33.
15. *Україна* посіла 145-те місце у рейтингу сприятливого середовища для розвитку власної справи [Електронний ресурс] / 5-й канал. – Режим доступу : <http://5.ua/newsline/180/0/53563>. (Актуально на 09.04.2009р.). – Назва з титул.екрану.
16. *Инвесторы* показали Украине красную карточку (From-ua) [Електронний ресурс] / Глеб Илларионов. – Режим доступу : <http://censor.net.ua/go/offer/ResourceID/118945.html>. (Актуально на 09.04.2009р.). – Назва з титул. екрану.
17. *Ормоцадзе М.* НаГРАБиЛИ / М. Ормоцадзе // Власть денег. – 2008. – № 51. – С. 26–30.
18. *Блиц-новости:* Украина почти догнала Россию по уровню коррупции // Правда Украины. – 2008. – № 39. – С. 1.
19. *Transparency International:* состояние коррупции в мире // Вечерние вести. – 2008. – № 184. – С. 7, 9.
20. *Ниливайченко В.* Главное – устранить причины самого явления // Вечерние вести. – 2008. – № 214. – С. 9.
21. *Каплика А.* Мир. Труд. Эмиграция / А. Каплика // Власть денег. – 2008. – № 47. – С. 26–32.

Отримано 28.07.2009 р.

В.Н. Боронос, А.П. Иваненко

Эффективность государственного управления как основной незатратный резерв общеэкономического развития в Украине

В статье на базе соответствующего достаточно формализованного систематизированного информационного обобщения широкого круга авторитетных источников в сравнительно-страновом (развитые страны – Украина) контексте доказано, что качественное и эффективное комплексное экономическое государственное управление является основополагающим и решающим элементом общеэкономического развития и одновременно является основным незатратным (для госфинансов) резервом такого развития в Украине.

Ключевые слова: качество, эффективность, государственное управление, регулирование, общеэкономическое развитие, бизнес-развитие, активное развитие, бизнес-инвестиционный климат, резерв развития.